

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยขับเคลื่อน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ให้ความสำคัญกับการศึกษามากโดยตลอด ดังเห็นได้จากการรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ให้ด้วยมีภูมายกย่อง การศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมและเทคโนโลยี ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ดังกล่าว จึงมีบทบัญญัติว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังได้บัญญัติรองรับเจตนารณ์ดังกล่าว ไว้ในมาตรา 43 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอ กันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายด้วย” อันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา ของชาติ อย่างไรก็ตามปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นมาก many อาทิ ปัญหา ด้านการเรียนการสอน ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านบุคลากรทางการศึกษา ปัญหา ด้านการเงิน เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาให้เกิดความสมบูรณ์ทั้งด้านการเรียนการสอนและการบริหาร จัดการจำเป็นต้องมีทุนหรืองบประมาณเพื่อใช้ในการจัดการการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลมากที่สุด

“ภาชีเพื่อการศึกษา” จึงเป็นวิธีทางหนึ่งในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อ แก้ไขปัญหาด้านงบประมาณทางการศึกษา ทั้งนี้ตามมาตรา 58 (1) แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติว่า “ให้รัฐและ องค์กรปกคลุมส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาชีเพื่อการศึกษาได้ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด” จากบทบัญญัติตั้งกล่าวทำให้ บทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามมา อาทิ

มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิน พ.ศ.2542 กำหนดรายได้ของเทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาจมีรายได้จากการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิน พ.ศ.2542 กำหนดให้ อบจ.มีรายได้จากการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ” และ

มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิน พ.ศ.2542 กำหนดให้ “กรุงเทพมหานคร (กทม.) อาจมีรายได้จากการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ”

จากบทบัญญัติตั้งกล่าวข้างต้นทำให้เกิดประเด็นปัญหาว่า “ภาษาเพื่อการศึกษา” คืออะไร มีรูปแบบหรือการจัดเก็บอย่างไร ซึ่ง “ภาษา” จัดเป็นเครื่องมือประการหนึ่งของรัฐในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ไม่ว่าจะเป็นการแทรกแซงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง แต่ประเทศไทยในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษา มีเพียงแต่สิทธิประโยชน์ทางภาษาเพื่อการศึกษา ในการลดหย่อน ยกเว้น ให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีเท่านั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งสนใจศึกษา “ภาษาเพื่อการศึกษา” ว่ามีลักษณะอย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) เพื่อศึกษาประวัติการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาของไทยในอดีต

(2) เพื่อศึกษามาตรการทางภาษีสนับสนุนด้านการศึกษาของไทยในปัจจุบัน

(3) เพื่อศึกษาความจำเป็นในการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาในประเทศไทย

(4) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาว่ามีรูปแบบใดบ้าง

(5) เพื่อศึกษาการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาของประเทศไทยหรือเมริกากับประเทศไทย

สาธารณรัฐเกาหลี

(6) เพื่อเสนอแนวทางในการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาในประเทศไทย

(7) เพื่อเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาต่อไป

3. ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ประเทศไทยในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษา มีเพียงแต่มาตรการการลดหย่อน ยกเว้น เพื่อเป็นสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีเท่านั้น ดังนั้น ขอบเขตของรายงานฉบับนี้ จึงทำการศึกษา “ภาษาเพื่อการศึกษา” ในบริบทของความเป็นมาในอดีต สิทธิประโยชน์ทางภาษาเพื่อการศึกษาในปัจจุบัน และความเป็นไปหรือแนวทางในการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาในอนาคต โดยแบ่งเป็นบทดังนี้

บทที่ 2 ศึกษาการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาของไทยในอดีต ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในอดีตประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษา ขั้นได้แก่ เงินศึกษาพัล ตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2464 และเงินช่วยการประถมศึกษา ตามประมวลรัชฎากร พ.ศ.2481

บทที่ 3 ศึกษาถึงภาษาเพื่อการศึกษาในปัจจุบัน ขั้นได้แก่ สิทธิประโยชน์ทางภาษาที่เงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ ภาษีศุลกากร ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ตลอดจนภาษีป้าย

บทที่ 4 ศึกษาถึงความจำเป็นในการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาในประเทศไทย โดยแสดงค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียน และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษา

บทที่ 5 ศึกษาแนวทางในการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาของประเทศไทย ว่ามีแนวคิดในการจัดเก็บอย่างไร และนำตัวอย่างการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาของประเทศไทยเมริกา และประเทศไทย สาธารณรัฐเกาหลีมาทำการศึกษา รวมทั้งแนวทางในการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาในประเทศไทย

บทที่ 6 สรุปการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษา

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) คือค้นคว้าจากข้อมูลเอกสาร บทความ งานวิจัย คำพิพากษาศาลฎีกา ความเห็นทางกฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยนำมาประมวลข้อมูล วิเคราะห์ศึกษาและเสนอแนะแนวทางการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาในประเทศไทยต่อไป

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาเพื่อการศึกษามากขึ้น ทราบถึงความเป็นมาในการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาในอดีต ปัญหาด้านการศึกษาและมาตรการทางภาษีเพื่อการศึกษาในปัจจุบัน และความเป็นไปได้ในการจัดเก็บภาษาเพื่อการศึกษาในอนาคต ทั้งนี้

เพื่อก่อให้เกิดประเด็นวิพากษ์เกี่ยวกับภาษาเพื่อการศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า และแนวทางในการพัฒนาภาษาเพื่อการศึกษาต่อไป